

70

USTAWA

z dnia 17 lutego 1960 r.

o zmianie prawa o sądach ubezpieczeń społecznych.

Art. 1. W ustawie z dnia 28 lipca 1939 r. — Prawo o sądach ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 1939 r. Nr 71, poz. 476, z 1946 r. Nr 12, poz. 76, z 1950 r. Nr 49, poz. 445 i z 1951 r. Nr 5, poz. 41) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Sądy ubezpieczeń społecznych sprawują wymiar sprawiedliwości w sporach o świadczenia pieniężne z zakresu zaopatrzenia emerytalnego pracowników i ich rodzin oraz w innych sprawach przekazanych im odrębnymi przepisami.”;

2) art. 2 skreśla się;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. § 1. Do właściwości sądów ubezpieczeń społecznych nie należą:

- 1) spory o rozszczenia regresowe między organami rentowymi a zakładami pracy i osobami trzecimi,
- 2) sprawy, w których decyzja należy do swobodnego uznania organu rentowego,
- 3) sprawy o przeliczenie na walutę polską świadczeń przyznanych przez instytucje zagraniczne oraz sprawy o przeliczenie na walutę obcą świadczeń przyznanych przez polskie organy rentowe.

§ 2. Do właściwości sądów ubezpieczeń społecznych nie należy także wykładnia postanowień umów, układów i porozumień międzynarodowych w zakresie zaopatrzenia emerytalnych w sprawach o świadczenia pieniężne przysługujące od polskich organów rentowych, o ile postanowienia tych umów, układów i porozumień międzynarodowych przekazują wyjaśnianie trudności wynikłych przy ich wykonywaniu innym organom.”;

4) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. § 1. Skargi do sądów ubezpieczeń społecznych można wnosić na decyzje organów rentowych oraz na orzeczenia innych organów, z których wynikają skutki prawne dla zainteresowanych, i w przypadku przewidzianym w art. 208 § 3, jeżeli prawo niniejsze lub inne przepisy nie wyłączają skargi.

§ 2. Organami rentowymi w rozumieniu prawa niniejszego są organy administracji państwowej właściwe do wydawania decyzji w sprawach rent i zaopatrzeń.”;

5) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8 § 1. Poszczególne okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych tworzą i znoszą rozporządzeniami Ministrowie Sprawiedliwości oraz Pracy i Opieki Społecznej.

§ 2. Rozporządzenie tworzące okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych określa jego siedzibę i okręg.

§ 3. Zmiany siedziby i granic okręgów poszczególnych okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych do-

konują rozporządzeniami Ministrowie Sprawiedliwości oraz Pracy i Opieki Społecznej.”;

6) art. 9 skreśla się;

7) w art. 13:

a) w § 1 skreśla się wyrazy „jednego z grupy pracowników i jednego z grupy pracodawców”, a po wyrazie „ławników” przecinek zastępuje się kropką,

b) §§ 2, 3 i 4 skreśla się;

8) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych orzekają jednoosobowo bez udziału ławników w sprawach:

- 1) o renty i zaopatrzenia dla członków rodzin pozostałych po rencistach, jeżeli świadczenia te nie są uzależnione od niezdolności do wykonywania zatrudnienia;
- 2) o świadczenia jednorazowe i dodatki do rent;
- 3) o zawieszenie prawa do świadczeń i ustalenie wysokości renty wyrównawczej;
- 4) o ponowne ustalenie wysokości świadczeń w związku ze zmianą ich podstawy wymiaru;
- 5) o wstrzymanie wypłaty świadczeń w związku ze zbiegiem prawa do dwóch lub więcej świadczeń;
- 6) o ponowne ustalenie świadczeń na skutek zmiany przepisów.”;
- 9) w art. 26 § 2 skreśla się wyrazy „oraz w art. 76 prawa niniejszego”;
- 10) w art. 27 dotychczasowy przepis oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Materiał prawny do orzecznictwa zbiera i ewidencję orzecznictwa prowadzi sekcja orzecznictwa, złożona co najmniej z jednego sędziego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych oraz osoby posiadającej kwalifikacje na stanowisko sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. Regulamin Trybunału Ubezpieczeń Społecznych może powierzyć sekcji orzecznictwa i inne czynności pomocnicze.”;

11) w art. 30 pkt 1 skreśla się wyraz „równorzędny”;

12) w art. 33 § 4 wyrazy „art. 64 ustawy konstytucyjnej” zastępuje się wyrazem „Konstytucji”;

13) w art. 34 wyrazy „urzędników i niższych funkcjonariuszów” zastępuje się wyrazem „pracowników”;

14) w art. 38:

a) w § 1 skreśla się wyrazy „w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej”;

b) w § 2 wyraz „naukowym” zastępuje się wyrazem „państwowym”;

- 15) w tytule rozdziału V działu II części I po wyrazie „społecznych” skreśla się przecinek, a wyrazy „urzędnicy i niżsi funkcjonariusze” zastępuje się wyrazami „i pracownicy sądowi”;
- 16) w art. 39 wyraz „urzędników” zastępuje się wyrazem „pracowników”, a wyrazy „niższych funkcjonariuszów” wyrazami „innych pracowników”;
- 17) tytuł rozdziału VI działu II części I otrzymuje brzmienie: „Aplikanci i asesory sądowi.”;
- 18) art. 41 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 41. § 1. Aplikant sądowy po odbyciu jednorocznej aplikacji w sądach powszechnych może być na pozostały okres aplikacji oddelegowany przez Ministra Sprawiedliwości do okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. Do aplikantów oddelegowanych do okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych o aplikantach.
 § 2. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady dotyczące organizacji aplikacji sądowej oraz egzaminu sędziowskiego dla aplikantów odbywających aplikację również w okręgowym sądzie ubezpieczeń społecznych.
 § 3. Minister Sprawiedliwości może delegować do okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych asesora sądowego, który odbył również aplikację w takim sądzie.
 § 4. Minister Sprawiedliwości może powierzyć asesorowi na oznaczony czas w okresie pierwszego roku asesury pełnienie czynności sędziowskich przewidzianych w art. 220, a po upływie roku może powierzyć mu na oznaczony czas pełnienie ogółu czynności sędziowskich. W zakresie orzekania asesor podlega tylko ustawie.”;
- 19) w art. 42 dodaje się § 3 w brzmieniu:
 „§ 3. W drodze przepisów, o których mowa w § 1, może być wprowadzony komisyjny tryb badań lekarskich w zakresie orzecznictwa inwalidzkiego.”;
- 20) w tytule rozdziału VIII działu II części I wyraz „władzami” zastępuje się wyrazami „organami administracji państwowej”;
- 21) w art. 43:
 a) § 1 otrzymuje brzmienie:
 „§ 1. Spory o właściwość między sądami ubezpieczeń społecznych a organami administracji państwowej rozstrzyga Trybunał Ubezpieczeń Społecznych.”;
 b) w § 2 wyrazy „Najwyższego Trybunału Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „Trybunału Ubezpieczeń Społecznych”;
 c) § 3 otrzymuje brzmienie:
 „§ 3. Spór o właściwość jest niedopuszczalny z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu ubezpieczeń społecznych.”;
- 22) art. 44 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 44. § 1. Spory o właściwość między sądami ubezpieczeń społecznych a sądami powszechnymi rozstrzyga sąd przelozony nad sądem powszechnym. Prawomocne orzeczenie sądu powszechnego wiąże sąd ubezpieczeń społecznych.
 § 2. Jeżeli sporu o właściwość nie wytoczono, rozstrzyga to orzeczenie sądowe, które się pierwsze uprawomocniło.”;
- 23) w art. 45 wyraz „apelacyjny” zastępuje się wyrazem „wojewódzki”;
- 24) art. 47 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 47. Na stanowisko sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych może być powołany ten, kto:
 1) odpowiada wymaganiom przewidzianym w art. 57 prawa o ustroju sądów powszechnych pod warunkiem odbycia połowy ogólnego okresu aplikacji sądowej w okręgowym sądzie ubezpieczeń społecznych i pracy w charakterze asesora sądowego co najmniej przez rok w takim sądzie lub
 2) odpowiada wymaganiom art. 57 prawa o ustroju sądów powszechnych i zajmował stanowisko sędziego sądu powiatowego lub też
 3) odpowiada wymaganiom art. 57 pkt a) do d) i h) prawa o ustroju sądów powszechnych i zajmował jedno ze stanowisk wymienionych w art. 53 § 1 pkt a), b), c) i d) tegoż prawa albo też posiada co najmniej pięć lat pracy w zakresie rent i zaopatrzeń w organach administracji państwowej lub w byłych instytucjach ubezpieczeń społecznych.”;
- 25) art. 48 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 48. Na stanowisko sędziego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych mogą być powołani sędziowie okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych, sędziowie sądu wojewódzkiego spełniający warunki określone w art. 57 prawa o ustroju sądów powszechnych, osoby wymienione w art. 47 pkt 3 z zastrzeżeniem, że ustalony w tym przepisie okres pięcioletni zastępuje się okresem co najmniej lat 10.”;
- 26) po art. 48 dodaje się nowy art. 48a w brzmieniu:
 „Art. 48a. Liczba sędziów sądów ubezpieczeń społecznych powołanych spośród osób, które pracowały w zakresie rent i zaopatrzeń w organach administracji państwowej lub w byłych instytucjach ubezpieczeń społecznych, nie może przewyższać połowy ogółu sędziów danego sądu ubezpieczeń społecznych.”;
- 27) art. 49 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 49. Art. 58 § 3 prawa o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio przy powoływaniu sędziów sądów ubezpieczeń społecznych.”;
- 28) w art. 50:
 a) w § 1 wyrazy „sędziego sądu okręgowego lub wiceprokuratora okręgowego” zastępuje się wyrazami „sędziego sądu powiatowego, prokuratora lub wiceprokuratora”,
 b) w § 2 skreśla się wyrazy „bądź Najwyższego Trybunału Administracyjnego”, a wyrazy „sędziego okręgowego lub wiceprokuratora okręgowego” zastępuje się wyrazami „sędziego sądu wojewódzkiego, prokuratora lub wiceprokuratora”,
 c) dodaje się § 3 w brzmieniu:
 „§ 3. Prezesów i wiceprezesów sądów ubezpieczeń społecznych mianuje spośród sędziów i odwołuje Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Ministra Pracy i Opieki Społecznej.”;
- 29) w art. 51 w zdaniu pierwszym po wyrazie „jego” dodaje się wyraz „małżonek” oraz przecinek po tym wyrazie;
- 30) art. 52 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 52. Sędziów powołuje Rada Państwa na wniosek Ministra Sprawiedliwości zgłoszony w porozumieniu

z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, przedstawiony za zgodą Prezesa Rady Ministrów.”;

31) art. 53, 54, 55 i 56 skreśla się;

32) w art. 59 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Z zachowaniem przepisów prawa o ustroju sądów powszechnych o delegacji można również delegować sędziów sądów ubezpieczeń społecznych do pełnienia czynności w sądach powszechnych, a do pełnienia czynności w sądach ubezpieczeń społecznych — sędziów sądów powszechnych.”;

33) art. 61 otrzymuje brzmienie:

„Art. 61. W sprawie odwołania lub zwolnienia sędziego stosuje się przepisy mające zastosowanie do sędziów sądów powszechnych.”;

34) art. 63 otrzymuje brzmienie:

„Art. 63. W sprawach powołania sędziego sądu ubezpieczeń społecznych do służby wojskowej oraz praw sędziego stosuje się art. 69 i 75 prawa o ustroju sądów powszechnych.”;

35) art. 64 skreśla się;

36) art. 70 otrzymuje brzmienie:

„Art. 70. Rzecznika dyscyplinarnego wyznacza Minister Sprawiedliwości spośród sędziów Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.”;

37) art. 71 otrzymuje brzmienie:

„Art. 71. Przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów stosuje się odpowiednio do sędziów sądów ubezpieczeń społecznych.”;

38) art. 72 otrzymuje brzmienie:

„Art. 72. § 1. Ławników do okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych wybierają na okres trzyletni wojewódzkie rady narodowe (rady narodowe miast wyłączonych z województw), istniejące na obszarze okręgu danego sądu, spośród pracowników odpowiadających warunkom przewidzianym dla ławników w sądach powszechnych.

§ 2. Na ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych nie mogą być jednak wybierani pracownicy organów rentowych, osoby orzekające w sprawach rent w innych organach oraz ławnicy sądów powszechnych.

§ 3. Liczbę ławników podlegających wyborowi przez poszczególne rady narodowe określa prezes właściwego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych.

§ 4. W razie znacznego zmniejszenia się w czasie kadencji liczby ławników danego sądu lub w razie zmiany granic okręgu sądu następuje na czas trwania kadencji dodatkowy wybór ławników.”;

39) art. 73—76 skreśla się;

40) art. 77 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. Do trybu przedstawiania kandydatów na ławników, ich wyboru i odwoływania oraz wyznaczania ich do udziału w posiedzeniach sądowych stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w tym zakresie w sądach powszechnych.”;

41) tytuł działu V części I otrzymuje brzmienie: „Rzecznik interesu publicznego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych.”;

42) art. 85 otrzymuje brzmienie:

„Art. 85. Rzecznika interesu publicznego i jego zastępców powołuje Rada Państwa na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej zgłoszony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów.”;

43) w art. 89 wyraz „urzędników” zastępuje się wyrazem „pracowników”;

44) w art. 90 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do sekretarzy, pracowników kancelaryjnych i innych pracowników sekretariatu rzecznika interesu publicznego stosuje się przepisy dotyczące pracowników państwowych.”;

45) w art. 93:

a) w § 3 wyrazy „powołuje się” zastępuje się wyrazami „wybiera się” i wyraz „powołania” — wyrazem „wyboru”;

b) w § 5 wyraz „powołanych” zastępuje się wyrazem „wybranych”;

46) w art. 94 skreśla się § 2;

47) art. 95 otrzymuje brzmienie:

„Art. 95. Do rozpoznania skargi właściwy jest okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych, w którego okręgu ma siedzibę organ rentowy, który wydał decyzję.”;

48) w art. 104 wyrazy „trzystu złotych” zastępuje się wyrazami „siedmuset pięćdziesięciu złotych”;

49) art. 109 otrzymuje brzmienie:

„Art. 109. Organem pozwanym jest organ, którego decyzja została zaskarżona.”;

50) art. 117 otrzymuje brzmienie:

„Art. 117. Pełnomocnikami stron przed okręgowymi sądami ubezpieczeń społecznych mogą być adwokaci, a spośród nieadwokatów — rodzice, małżonek, rodzeństwo lub dzieci strony oraz upoważnieni do występowania przed tymi sądami przedstawiciele związków zawodowych i organizacji zrzeszających rencistów, których członkiem jest strona, a także przedstawiciele zakładów pracy, w których strona jest lub była ostatnio zatrudniona.”;

51) w art. 118 § 2 wyraz „urzędników” zastępuje się wyrazem „pracowników”;

52) w art. 119 dwukrotnie użyte w tym przepisie wyrazy „instytucji nadzorczej” zastępuje się wyrazami „organu nadzorczego”;

53) w art. 120:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Dla dokonania czynności procesowych, przy których obowiązuje zastępstwo przez adwokatów, strona ma prawo żądać ustanowienia adwokata, jeżeli wykaże na podstawie zaświadczenia właściwego organu administracji państwowej lub władzy opiekuńczej, że nie jest w stanie, bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, ponieść kosztów adwokata. Zaświadczenie powinno obejmować dokładne dane o stanie rodzinnym, majątku i docho-

- dach; od sądu zależy uznanie tego zaświadczenia za dostateczne do ustanowienia adwokata.”;
- b) w § 2 wyraz „Izby” zastępuje się wyrazem „Rady”;
- c) w § 3 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu:
„Od odmowy ustanowienia adwokata stronie służy zażalenie.”;
- 54) w art. 122 § 2 wyraz „stemplowych” zastępuje się wyrazem „skarbowych”;
- 55) art. 130 otrzymuje brzmienie:
„Art. 130. W razie oczywistej bezzasadności skargi sąd zasądzi od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania do wysokości dwustu złotych. Sąd może zasądzić także koszty na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli skarżący w postępowaniu przed organem rentowym nie podał wiadomych mu okoliczności mających istotne znaczenie w sprawie lub nie przedstawił dowodów na ich poparcie.”;
- 56) w art. 132 wyrazy „trzystu złotych” zastępuje się wyrazami „jego wynagrodzenia przewidzianego prawem”;
- 57) w art. 142 § 1 wyrazy „pięciuset złotych” zastępuje się wyrazami „siedmiuset pięćdziesięciu złotych”;
- 58) w art. 145 wyrazy „organa gminne” zastępuje się wyrazami „organy gromadzkich rad narodowych i rad narodowych osiedli”;
- 59) w art. 148 skreśla się § 2;
- 60) w art. 152 po wyrazie „wojskowej” skreśla się przecinek, a wyrazy „policji państwowej” zastępuje się wyrazami „i milicji obywatelskiej” oraz skreśla się wyrazy „i straży granicznej”;
- 61) w art. 155 skreśla się wyraz „korporacjom” oraz przecinek po tym wyrazie;
- 62) w art. 156 trzykrotnie użyty wyraz „gminnym” zastępuje się wyrazami „w lokalu prezydium gromadzkiej (miejskiej) rady narodowej lub rady narodowej osiedla”;
- 63) art. 157 otrzymuje brzmienie:
„Art. 157. Doręczenia urzędem dokonywa się do rąk ustanowionego do odbioru pism pracownika lub kierownika urzędu.”;
- 64) w art. 161:
a) w § 1 po wyrazie „przewodniczącego” dodaje się wyrazy „na wniosek strony”;
- b) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. O ustanowieniu kuratora przewodniczący ogłosi przez obwieszczenie publiczne w budynku sądowym i w lokalu prezydium gromadzkiej (miejskiej) rady narodowej lub rady narodowej osiedla, w sprawach zaś większej wagi w jednym lub kilku piśmiech.”;
- c) w § 3 skreśla się wyraz „korporacyj” oraz przecinek po tym wyrazie;
- 65) w art. 165 wyraz „gminnych” zastępuje się wyrazami „prezdydów rad narodowych”;
- 66) w art. 182 § 3 wyrazy „do właściwej władzy” zastępuje się wyrazami „do właściwego organu”;
- 67) w art. 196 § 1 wyrazy „innej władzy” zastępuje się wyrazami „innemu organowi”, a wyrazy „trzystu złotych” zastępuje się wyrazami „pięciuset złotych”;
- 68) w art. 207 § 2 wyrazy „w sądzie grodzkim, sądzie pracy” zastępuje się wyrazami „w sądzie powiatowym”;
- 69) w art. 208:
a) w § 1 i 3 skreśla się wyrazy „ogłoszenia lub”;
- b) w § 5 skreśla się wyrazy „ubezpieczenia od”;
- 70) w art. 209 § 1 dwukrotnie użyte w tym przepisie wyrazy „władzy nadzorczej” zastępuje się wyrazami „organu nadzorczego”;
- 71) art. 211 i 212 skreśla się;
- 72) w art. 220 § 1:
a) w pkt 2 skreśla się wyraz „władz” oraz przecinek po tym wyrazie,
- b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) przesłuchać świadków i biegłych przed rozprawą po wezwaniu stron lub wezwać świadków i biegłych na rozprawę i zażądać od nich złożenia dowodów potrzebnych do wyjaśnienia zeznań”;
- 73) w art. 230 w końcu skreśla się kropkę i dodaje się wyrazy „i prawomocność decyzji organu rentowego.”;
- 74) w art. 241 § 1 wyraz „grodzkiemu” zastępuje się wyrazem „powiatowemu”;
- 75) w art. 266 § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Dowód ze świadków jest dopuszczalny, gdy prawo nie wymaga dowodu na piśmie.”;
- 76) art. 270 skreśla się;
- 77) w art. 273 § 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie: „Asektor sądowy, aplikant lub pracownik sądowy może pełnić obowiązki tłumacza bez składania osobnego przyrzeczenia, lecz z powołaniem się na ślubowanie służbowe.”;
- 78) w art. 274 skreśla się wyraz „wyznanie”, wyraz zaś „przysięgę” zastępuje się wyrazem „przyrzeczenie”;
- 79) art. 275 otrzymuje brzmienie:
„Art. 275. Świadek składa przyrzeczenie według następującej roty:
„Świadomy wagi moich słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome.”;
- 80) art. 276 skreśla się;
- 81) art. 277 otrzymuje brzmienie:
„Art. 277. Nie składają przyrzeczenia świadkowie małoletni do lat czternastu oraz osoby skazane wyrokiem prawomocnym za fałszywe zeznanie. Inni świadkowie mogą być za zgodą stron zwolnieni przez sąd od złożenia przyrzeczenia.”;
- 82) w art. 278:
a) w § 1 wyraz „przysięgę” zastępuje się wyrazem „przyrzeczenie”, a wyraz „jej” — wyrazem „jego”;
- b) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Niemi piśmienni składają przyrzeczenie przez podpisanie roty. Niemi niepiśmienni i głusi niepiśmienni składają przyrzeczenie przy pomocy biegłego.”;
- c) w § 3 wyraz „przysięgi” zastępuje się wyrazem „przyrzeczenia”;
- 83) w art. 279 wyrazy „złożoną przysięgę lub zapewnienie ją zastępujące” zastępuje się wyrazami „złożone przyrzeczenie”;
- 84) w art. 280 § 2 wyraz „przysięgi” zastępuje się wyrazem „przyrzeczenia”;

- 85) w art. 283 § 1 wyrazy „dwustu złotych” zastępuje się wyrazami „trzystu złotych”, a wyrazy „pięciuset złotych” — wyrazami „siedmiuset pięćdziesięciu złotych”;
- 86) w art. 284:
- a) w § 1 wyrazy „przysięgi lub zapewnienia” zastępuje się wyrazem „przyrzeczenia”, a wyrazy „pięciuset złotych” wyrazami „siedmiuset pięćdziesięciu złotych”;
- b) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Niezależnie od grzywny sąd może w razie odmowy zeznań lub przyrzeczenia nakazać aresztowanie świadka na czas nie przekraczający tygodnia. Sąd uchyli areszt, jeżeli świadek złoży zeznanie lub przyrzeczenie albo jeżeli sprawę ukończono w instancji, w której dowód z tego świadka został dopuszczony”;
- 87) art. 288 otrzymuje brzmienie:
„Art. 288. § 1. Biegły składa przed rozpoczęciem czynności przyrzeczenie w następującym brzmieniu:
„Świadomy wagi moich słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki biegłego wykonam z całą sumiennością i bezstronnością.”
§ 2. Do składania przyrzeczenia przez biegłego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składania przyrzeczenia przez świadka.”;
- 88) art. 289 skreśla się;
- 89) art. 290 otrzymuje brzmienie:
„Art. 290. § 1. Sąd może za zgodą stron zwolnić biegłego od złożenia przyrzeczenia.
§ 2. Biegły sądowy stały składa przyrzeczenie tylko przy objęciu stanowiska. W poszczególnych sprawach przypomina mu się złożone przez niego przyrzeczenie.”;
- 90) w art. 294 wyrazy „przysięgi lub zapewnienia ją zastępującego” zastępuje się wyrazem „przyrzeczenia”, wyrazy zaś „pięciuset złotych” — wyrazami „siedmiuset pięćdziesięciu złotych”;
- 91) w art. 303 wyrazy „pięciuset złotych” zastępuje się wyrazami „siedmiuset pięćdziesięciu złotych”;
- 92) w art. 306 § 3 wyraz „przysięgą” zastępuje się wyrazem „przyrzeczeniem”;
- 93) art. 309 otrzymuje brzmienie:
„Art. 309 § 1. Jeżeli przesłuchanie stron nie wyświetliło dostatecznie spornego faktu, sąd może przesłuchać według swego wyboru jedną ze stron, która była poprzednio przesłuchana bez przyrzeczenia, po uprzednim odebraniu od niej przyrzeczenia.
§ 2. Przesłuchanie jednej ze stron co do pewnego faktu z odebraniem od niej przyrzeczenia nie wyłącza takiego przesłuchania drugiej strony co do innego spornego faktu.”;
- 94) art. 310 otrzymuje brzmienie:
„Art. 310. Odpowiednio do faktu, podlegającego wyświetleniu, sąd może przesłuchanie strony z odebraniem od niej przyrzeczenia ograniczyć do części jej zeznań, złożonych poprzednio bez przyrzeczenia.”;
- 95) art. 311 otrzymuje brzmienie:
„Art. 311. Zeznania stron, chociażby złożone po odebraniu od nich przyrzeczenia, sąd oceni według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.”;
- 96) art. 312 otrzymuje brzmienie:
„Art. 312. Do przesłuchania i przyrzeczenia strony oraz uprzedzenia jej o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie, złożone po odebraniu od niej przyrzeczenia, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące świadków z wyjątkiem przepisów o środkach przymusowych.”;
- 97) w art. 313 § 2 po wyrazie „jednak” dodaje się wyrazy „poza przypadkiem przewidzianym w art. 208 § 3”;
- 98) w art. 314 skreśla się wyrazy „instytucji ubezpieczeń społecznych” i dodaje się na końcu wyrazy „albo orzeka o roszczeniu w przypadku przewidzianym w art. 268 § 3”;
- 99) w art. 323:
- a) w § 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Odpis sentencji wyroku zatwierdzającego zaskarżoną decyzję doręcza się skarżącemu na piśmie niezależnie od ogłoszenia sentencji przez jej odczytanie”;
- b) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. W sprawie zawilej sąd może zamiast ogłoszenia sentencji wyroku ogłosić stronom, że w razie zatwierdzenia zaskarżonej decyzji zostanie doręczona sentencja wyroku na piśmie w ciągu dni czterdziestu, w razie zaś uchylecia lub zmiany decyzji zostanie im doręczony wypis wyroku z uzasadnieniem w ciągu miesiąca.”;
- c) dodaje się § 3 w brzmieniu:
„§ 3. W ciągu siedmiu dni od dnia otrzymania odpisu sentencji wyroku skarżący może żądać doręczenia wyroku z uzasadnieniem.”;
- 100) art. 325 otrzymuje brzmienie:
„Art. 325. Okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych sporządza i doręcza z urzędu wyrok z uzasadnieniem tylko w razie uchylecia lub zmiany zaskarżonej decyzji, a w przypadku zatwierdzenia jej — tylko w razie żądania skarżącego wniesionego w terminie określonym w art. 323 § 3. Wyrok z uzasadnieniem powinien być sporządzony na piśmie w ciągu dwóch tygodni. Sporządzenie uzasadnienia należy do sędziego sprawozdawcy.”;
- 101) art. 327 otrzymuje brzmienie:
„Art. 327. Sentencję wyroku lub wyrok z uzasadnieniem doręcza się z urzędu stronom i rzecznikowi interesu publicznego, jeżeli brał udział w sprawie.”;
- 102) w art. 343 dotychczasowy przepis oznacza się jako § 1 i zastępuje się w nim wyraz „wydaniu” wyrazami „doręczeniu organowi rentowemu” oraz dodaje się § 2 i 3 w brzmieniu:
„§ 2. Na wniosek organu rentowego sędzia przewodniczący może postanowieniem wstrzymać tymczasowo w części lub w całości wykonanie wyroku. Postanowienie sędziego przewodniczącego traci moc w razie niewniesienia przez organ rentowy skargi rewizyjnej, odrzucenia jej lub niezgłoszenia wniosku, przewidzianego w § 3
§ 3. Organ rentowy może w skardze rewizyjnej zgłosić na piśmie wniosek o wstrzymanie wykonania

wyroku przez Trybunał Ubezpieczeń Społecznych do czasu rozpoznania skargi. Trybunał orzeka postanowieniem na posiedzeniu niejawnym. Wniosek taki podlega rozpatrzeniu w ciągu miesiąca od dnia otrzymania.”;

103) art. 356 skreśla się;

104) w art. 358 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Skargę rewizyjną można oprzeć również na zarzucie błędnego stwierdzenia utraty zdolności do wykonywania zatrudnienia, określenia grupy inwalidztwa, ustalenia daty powstania inwalidztwa lub przyczyny inwalidztwa albo śmierci.”;

105) art. 360 otrzymuje brzmienie:

„Art. 360. § 1. Skargę rewizyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Jeżeli orzeczenia nie doręcza się z urzędu z uzasadnieniem, a strona nie zażądała jego uzasadnienia w terminie, termin do złożenia przez nią rewizji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia.”;

106) w art. 372 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli Trybunał uznał, że błędnie ustalono niezdolność do wykonywania zatrudnienia, grupę inwalidztwa, datę powstania inwalidztwa albo przyczynę inwalidztwa lub śmierci, może sam tego dokonać po zasięgnięciu w miarę potrzeby opinii biegłych lub zarządzeniu oględzin.”;

107) w art. 381 § 1:

a) w pkt 2 wyrazy „władzy administracyjnej” zastępuje się wyrazami „organu administracji państwowej”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) że organ administracji państwowej lub sąd właściwy do rozstrzygnięcia pytania wstępnego rozstrzygnął je prawomocnie odmiennie od oceny przyjętej za podstawę wyroku.”;

108) w art. 384 § 1 pkt 4 wyrazy „władzy administracyjnej” zastępuje się wyrazami „organu administracji państwowej”;

109) tytuł V część II otrzymuje brzmienie: „Nadzwyczajna skarga rewizyjna.”;

110) art. 394 otrzymuje brzmienie:

„Art. 394. Od każdego prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub rzecznik interesu publicznego może złożyć nadzwyczajną skargę rewizyjną, jeżeli orzeczenie narusza interes Państwa Ludowego albo powzięte zostało z pogwałceniem istotnych przepisów prawa.”;

111) art. 395 otrzymuje brzmienie:

„Art. 395. § 1. Strona może wnieść podanie o złożenie nadzwyczajnej skargi rewizyjnej tylko raz i tylko do jednego z organów wymienionych w art. 394. Jeżeli w tej samej sprawie wniesiono kilka podań, należy je przekazać do załatwienia temu z powyższych organów, do którego wpłynęło pierwsze z nich, a jeżeli wpłynęły one do kilku organów jednocześnie — temu z organów, który pierwszy podjął czynności.

§ 2. Ponowne podanie o nadzwyczajną skargę rewizyjną wniesione przez stronę, której podanie o złożenie jej zostało przez którykolwiek z organów wymienionych w art. 394 załatwione odmownie, pozostawia się bez rozpoznania.”;

112) art. 396 otrzymuje brzmienie:

„Art. 396. Do nadzwyczajnej skargi rewizyjnej stosuje się odpowiednio przepisy działu o rewizji od wyroków okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych.”;

113) art. 397 skreśla się;

114) art. 398, 399, 401—406, 408, 410—415, 417 i 419 skreśla się;

115) art. 420 otrzymuje brzmienie:

„Art. 420. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych oraz zainteresowanymi ministrami określa w drodze rozporządzenia zasady i warunki prowadzenia spraw przed okręgowymi sądami ubezpieczeń społecznych przez przedstawicieli związków zawodowych i organizacji zrzeszających rencistów.”;

116) art. 421 i 422 skreśla się;

117) w przepisach, w których mowa o „instytucjach ubezpieczeń społecznych”, „instytucjach pozwanych”, „instytucjach ubezpieczeń społecznych lub ich oddziałach” bądź też o „instytucjach”, wyrazy te zastępuje się wyrazami „organ rentowy” w odpowiednim przypadku.

Art. 2. § 1. W sprawach toczących się w pierwszej instancji w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy postępowania ze zmianami przewidzianymi w niniejszej ustawie.

§ 2. Sprawy zakończone w pierwszej instancji w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają rozpoznaniu w drugiej instancji według przepisów dotychczasowych. Jednakże w razie przekazania sprawy przez Trybunał Ubezpieczeń Społecznych sądowi pierwszej instancji sprawy takie podległy dalszemu rozpoznaniu według nowych przepisów.

Art. 3. § 1. Do czasu ustawowego unormowania nadzoru Sądu Najwyższego nad orzecznictwem wszystkich sądów nadzwyczajne skargi rewizyjne od orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych (art. 394) rozpoznaje Trybunał Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych rozpoznaje nadzwyczajne skargi rewizyjne od orzeczeń okręgowych sądów ubezpieczeń w składzie trzech sędziów, a od orzeczeń Trybunału — w składzie siedmiu sędziów.

§ 3. Nadzwyczajną skargę rewizyjną wnosi się bezpośrednio do Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, który na wniosek organu określonego w art. 394 może wstrzymać na posiedzeniu niejawnym wykonanie zaskarżonego orzeczenia aż do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Wniosek o wstrzymanie podlega rozpatrzeniu w ciągu miesiąca od dnia otrzymania.

§ 4. W sprawach, w których nadzwyczajną skargę rewizyjną wniósł Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w rozprawie przed Trybunałem Ubezpieczeń Społecznych może wziąć udział prokurator.

Art. 4. § 1. Jeżeli złożenie nadzwyczajnej skargi rewizyjnej od orzeczenia Trybunału Ubezpieczeń Społecznych nastąpiło po upływie jednego roku od wydania orzeczenia, Try-

bunał Ubezpieczeń Społecznych nie może ani uchylić, ani zmienić zaskarżonego orzeczenia i ogranicza się wówczas bądź do oddalenia skargi, bądź do stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z pogwałceniem przepisów prawa.

§ 2. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych uchyła jednak orzeczenie bez względu na termin złożenia nadzwyczajnej skargi rewizyjnej, jeżeli sprawa nie podlega orzecznictwu sądów ubezpieczeń społecznych.

Art. 5. § 1. Od orzeczeń Trybunału Ubezpieczeń Społecznych wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy termin roczny przewidziany w art. 4 § 1 niniejszej ustawy liczy się od dnia wejścia jej w życie.

§ 2. Do orzeczeń zapadłych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w sprawach objętych art. 3 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych ma zastosowanie art. 4 § 2 niniejszej ustawy.

Art. 6. Ławnicy okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, działający w dniu wejścia w życie ustawy, zachowują mandaty na czas od dnia 1 stycznia 1960 r. do dnia 31 grudnia 1960 r.

Art. 7. § 1. Do dnia 31 grudnia 1962 r. Minister Sprawiedliwości może delegować asesora sądu powszechnego do

okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych, choćby nie odbył on uprzednio aplikacji w takim sądzie (art. 41 § 3).

§ 2. Do dnia 31 grudnia 1962 r. Minister Sprawiedliwości może na oznaczony czas powierzyć pełnienie ogółu czynności sędziowskich w okręgowym sądzie ubezpieczeń społecznych asesorowi sądu powszechnego, który wykonywał na tym stanowisku co najmniej przez rok ogół czynności sędziowskich.

Art. 8. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy pozostają w mocy dotychczasowe przepisy, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 9. Upoważnia się Ministra Sprawiedliwości do ogłoszenia w drodze obwieszczenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 28 lipca 1939 r. — Prawo o sądach ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 71, poz. 476) z uwzględnieniem późniejszych zmian oraz zmian wynikających z niniejszej ustawy oraz innych przepisów prawnych ogłoszonych przed wydaniem jednolitego tekstu, z zastosowaniem w jednolitym tekście kolejnej numeracji tytułów, działów, rozdziałów, oddziałów, artykułów, paragrafów i punktów.

Art. 10. Ustawa wchodzi w życie w czternaście dni po jej ogłoszeniu.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

71

USTAWA

z dnia 17 lutego 1960 r.

o zmianie ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zabezpieczeniu pożyczek na finansowanie budownictwa mieszkaniowego.

Art. 1. W ustawie z dnia 13 lipca 1957 r. o zabezpieczeniu pożyczek na finansowanie budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. Nr 39, poz. 175) dodaje się po art. 3 nowy art. 3¹ w brzmieniu:

„Art. 3¹. Wnioski o wpis hipotek na zabezpieczenie pożyczek określonych w art. 1, wnioski o wykreślenie tych hipotek oraz wnioski o zabezpieczenie pożyczek przez złożenie dokumentu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, do zbioru dokumentów:

- 1) wolne są od opłaty sądowej — jeżeli pożyczka została udzielona spółdzielni mieszkaniowej typu lokatorskiego;
- 2) podlegają opłacie sądowej:
 - a) w wysokości 25% — jeżeli pożyczka została udzielona spółdzielni budowlano-mieszkaniowej lub spółdzielczemu zrzeszeniu budowy domów jednorodzinnych al-

bo osobie fizycznej na sfinansowanie kosztów budowy, odbudowy lub kapitalnego remontu domu na obszarze Ziemi Zachodnich,

- b) w wysokości 50% — jeżeli pożyczka została udzielona spółdzielni budowlano-mieszkaniowej lub spółdzielczemu zrzeszeniu budowy domów jednorodzinnych na sfinansowanie kosztów budowy, odbudowy lub kapitalnego remontu domu na pozostałym obszarze kraju, a w wysokości 75% — jeżeli pożyczka została udzielona na finansowanie tych kosztów osobie fizycznej.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

72

USTAWA

z dnia 17 lutego 1960 r.

o zaopatrywaniu ludności w wodę.

Art. 1. 1. Rady narodowe czuwają nad zaopatrywaniem ludności w wodę do picia i dla potrzeb gospodarczych.

2. Budowa (rozbudowa, odbudowa) komunalnych urządzeń do zaopatrywania ludności w wodę na terenie miast i osiedli należy do zakresu działania prezydów rad narodowych tych miast i osiedli.

Art. 2. 1. Urządzeniami do zaopatrywania ludności w wodę w rozumieniu ustawy są urządzenia wodociągowe oraz studnie i ujęte źródła naturalne, których głównym przeznaczeniem jest zaspokojenie potrzeb ludności.

2. Urządzeniami wodociagowymi w rozumieniu ustawy są urządzenia służące do ujęcia wody podziemnej lub po-